

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 18. — STEV. 18.

NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 22, 1935. — TOREK, 22. JANUARJA 1935

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

NEMCI NISO ZADOVOLJNI SAMO S POSAARJEM

IMETI HOČEJO ŠE DVE PROVINCI,
KI JIH JE DOBILA BELGIJA PO
VERSAILLSKI MIROVNI POGODBI!

Belgijske oblasti so začele zapirati vročevrve nazije. — Liga narodov bo skrbela za begunce iz Posaarja. — Francija je sporočila Ženevi, da je odprla meje izseljencem. — Na tisoče Nemcem v Eupenu je slovesno obhajalo zmago v Posaarju. Naziji imajo glavni stan v Aaachenu.

BRUSELJ, Belgija, 21. januarja. — Orožniška ojačenja so bila poslana v kantona Eupen in Malmedy in bilo je aretiranih več nazijev, ki so agitirali med prebivalstvom za vrnitev teh dveh kantonov Nemčiji.

Belgijska vlada bo proti tej agitaciji vložila protest ali pri nemški vladi ali pa pri Ligi narodov.

Nemški prebivalci, ki so bili podžgani vsled plebiscita v Saaru, so pred nekaj dnevi vprizorili demonstracije za vrnitev teh dveh pokrajin Nemčiji, kateri je Belgija dobila po versailski pogodbi.

Četudi belgijsko časopisje tega ni omenjalo, vendar skuša vlada najti prave agitatorje.

Pozivi, ki so bili tiskani v Nemčiji in ki so bili v velikem številu razdeljeni v Eupenu in Malmedy, so pozivali nemško prebivalstvo, da dvigne svoj glas in zahteva, da se tozadevna točka mirovne pogodbe izpremeni in oba kantona zopet prideta pod Nemčijo. Orožniki so bili poslani v kraje, kjer so bili pozivi strgani z zidu, pa so se čez noč zopet polazali.

Več tisoč Nemcev v Eupenu je slovesno obhajalo nemško zmago v Saaru ter so na mnogih poslopih razobesili swastiko. Te zastave so se zopet pokazale, ko jih je policija že enkrat odstranila. Med drugim je bilo tudi v pozivih: "Sledite zgledu Saara Vrnite se v domovino!"

Nazijska agitacija ima svoj glavni stan v Aaachenu, ki se nahaja blizu belgijske meje.

ZENEVA, Švica, 21. januarja. — Liga narodov je danes molče prevzela materialno in moralno odgovornost za usodo beguncev iz Posaarja. Svet Lige narodov je sklenil, da se bo pri prihodnji seji bavil s predlogi glede rešitve tega težavnega vprašanja.

Francija je sporočila Ligi, da je odprla svoje meje beguncem ter da jih prihaja vsak dan na stotine v Francijo, dostavila je pa, da jih bo morala Liga financijelno podpirati, ker so bili takorekoč skoro petnajst let njeni podaniki.

V memorandumu je pa krcnila tudi Nemčijo in sicer z besedami:

— Nemčija je obljubila, da ne bo v Posaarju nikogar preganjala. Ako bi se trdno držala te obljube, bi pregnala med prebivalstvom strah in bojazn. Tako se pa ljudje izseljujejo in sicer v dežele, kjer je že itak veliko pomanjkanje dela.

V memorandumu je nadalje rečeno, da beže iz Posaarja izključno le tisti, ki so pri plebiscitu glasovali, naj ostane ozemlje še v bodoče pod upravo Lige narodov. To zaupanje v Ligo je privedlo begunce v njihov sedanji položaj, vsled česar je sveta dolžnost Lige, da se zavzame zanje.

James G. McDonald, Ligin komisar za begunce, je rekel, da znaša njihovo število na tisoče in tisoče. Med njimi je le malo imovitih, vsi drugi so pa brez sredstev.

Danes je bilo zaključeno 84. zasedanje sveta Lige narodov. Izredna seja se bo vršila najbrž že meseca februarja ter se bo predvsem bavila z ureditvijo posaarske zadeve, toda le pod pogojem, če bi se Nemčija in Francija ne mogli pobotati.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je Nemčija že začela pošiljati svoje vojaštvo v Posaarje ter da

Rooseveltova politika je naletela na odpor

AMERIKA JE ZAŠČITILA KAJZERJA

Zavezniki so hoteli postaviti cesarja Viljema na zatožno klop. — Združene države niso tega odobravale.

Washington, D. C., 21. jan. Listine državnega departamenta so odkrile tajnost, da so najbrže Združene države preprečile, da se ni vršil najsenzacionalnejši proces svetovne zgodovine, da bi bil namreč nemški cesar Viljem II. postavljen pred zavezniško sodišče kot nadzločinec svetovne vojne.

Dosedaj objavljene listine državnega departamenta kažejo, da je dal zvezni senat vladi povod, da se ni pridružila nameri zaveznikov, da bi bil Viljem postavljen na zatožno klop.

Primeroma majhni skupini, katero je predsednik Wilson imenoval "nespravljive", gre zaslug, da je senat zavrgel versailsko mirovno pogodbo. Tedaj je ameriška vlada opustila vsako zanimanje za Viljema, ki se zato še sedaj nahaja na Holandskem.

Cel potek pogajanj glede Viljema je razviden iz brzojavk med predsednikom Wilsonom, colonelom E. M. House, državnim tajnikom Lansingom, Clemenceaum in Balfourjem takoj po premirju v novembru 1918 do decembra 1919.

Združene države so s podpisom mirovne pogodbe tiho privolile v zahtevo zaveznikov, da Holandska izroči Viljema, da bi bil postavljen pred sodišče pod obdolžbo, da je zakril smrt desetih milijonov ljudi.

Ko pa je senat zavrgel versailsko pogodbo, je držav. tajnik Lansing obvestil ameriškega poslanika v Haagu, da Zdr. države ne podpirajo zahteve za izročitev Viljema in da nočejo imeti nikakega opravila z njegovim procesom, ako bi do tega prišlo.

Navzlic temu so zavezniki zahtevali od Holandske cesarjevo izročitev, toda holandska vlada zahtevi ni ustregla in zavezniki so umaknili svojo nadaljno zahtevo.

Predsednik Wilson je v brzojavki na col. House 21. novembra 1918 rekel:

"Po mojem mnenju je zelo nevarno, da se nahaja kajzer tako blizu meje svojega bivšega cesarstva in tudi tako blizu središča intrig. Nikakor pa ne vem, kaj bi kazalo storiti, toda mislim, da ga bo Holandska smatrala za zelo nepriljubljenega in nevarnega gosta".

namerava mejo močno utrditi. To pa nikakor ni v soglasju z določbami versailske mirovne pogodbe.

Pri slavnostih dne 1. marca, ko bo Posaarje definitivno izročeno Nemčiji, bo baje navzoč tudi Hitler.

NADVOJVODA OTON SE BO KMALU VRNIL

Heimwehr bo odločil glede Otonove vrnitve. — Princ Starhemberg se zavzema za monarhijo.

Dunaj, Avstrija, 21. jan. — Podkancelar princ Ernst Ruediger von Starhemberg je naznanil, da bo njegov mogočni heimwehr v kratkem odločil, kdaj bo mladi nadvojvoda Oton zasedel avstrijski cesarski prestol.

Princ Starhemberg je poveljnikom reichswehra pojasnil, svoje stališče glede obnovitve monarhije. Princ je svaril legitimiste, ki zahtevajo takojšnjo vrnitev nadvojvode Otona in njegove matere bivše cesarice Zite ter jim pripotočal, da svoje stvari ne pokvarijo s preveliko naglico.

Priznal je, da je najboljša oblika vlade v Avstriji monarhija, toda za to je treba delovati previdno.

Monarhisti so z velikim zadovoljstvom pozdravili izjavo princa Starhemberga, ker so do sedaj dvomili, da bi bil prepričan monarhist.

Po Starhembergovi izjavi je sedaj vodstvo avstrijske vlade odprto Otonu. Kanceler dr. K. Schuschnigg, ki je odločen monarhist, je ves čas, odkar je prišel do moči, deloval za obnovitev monarhije.

Največje nasprotje za obnovitev avstrijske monarhije pa prihaja od Male antante, ki se boji, da bi mogoče Avstrija zahtevala, da se ji vrnejo vse dežele, ki so ji bile odvzete po versailski pogodbi in razdeljene med Jugoslavijo, Čehoslovaško in Romunsko.

Otonova mati cesarica Zita pa stalno spletkari z uplivi in osebam v Parizu in Rimu, da bi dosegla za svojega sina avstrijski prestol.

ALFONSOVI DRAGULJI V PRAGI

Praga, Čehoslovaška, 21. januarja. — Preiskava čeških oblasti je dognala, da je bivši španski kralj Alfonz zastavil svoje dragulje za osebno posojilo v znesku 4,000,000 čehoslovaških kron.

Toda kralj ni sprejel več kot 400,000 kron. Navzlic temu pa se nahajajo dragulji v blagajni neke banke v Bratislavi.

Skupina čeških industrijalcev se je pogodila za posojilo, toda vlada je posojilo ustavila v soglasju z določbami o izmenjavi denarja.

LINDBERGH BO DOBIL ODKUPNINO

Col. Lindbergh bo dobil 14,600, kolikor je bilo najdenega denarja pri Hauptmannu. — Razdelitev ostalega premoženja dvomljivo.

Flemington, N. J., 21. jan. Znesek \$19,685, kar sta imela v gotovini Bruno Rich. Hauptmann in njegova žena, Ana, bo podlaga za civilno tožbo, katero bo vložil colonel Charles A. Lindbergh, ako bo Hauptmann dokazano, da ima ta denar izvor v skrivnem denarju, katerega je s svojo smrtjo plačal Lindberghov zlatolasi prvorojenec.

Na vsak način dobi Lindbergh nazaj \$14,000, ki so bili najdeni v Hauptmannovi garaži, ne da bi mu bilo treba vložiti kake tožbe. Ta denar je prava odkupnina in služi državnemu pravdniku kot dokaz Hauptmannove krivde.

Glede \$19,685 še ni mogoče povedati mnenja, ker ni dokazano, ako je ta hranilna vloga del odkupnine, ali pa so prihranki Hauptmannove žene, ki je delala v pekarni.

Ako bo Hauptmann usmrčen, bo mogoče njegova žena Ana dobila celo vsoto. Ako bo Hauptmann obsojen, bo Lindbergh za \$50,000 odkupnine dobil toliko, kolikor znaša Hauptmannovo premoženje. Toda ne more dobiti onega denarja, o katerem more Hauptmannova žena dokazati, da ga ni prejela od svojega moža.

Generalni pravnik Wilentz pa upa, da bo dokazal, da so hranilne vloge na ime Hauptmannove žene, stalno naraščale po odvedbi otroka.

Zvezni davčni preiskovalec pa upa, da bo dokazal, da so hranilne vloge na ime Hauptmannove žene stalno naraščale po odvedbi otroka.

Zvezni davčni preiskovalec William Frank je dognal, da je imel Hauptmann od 2. aprila, ko je dr. Condon izročil \$50,000 odkupnine, pa do dneva svoje aretacije 19. septembra 1934 prometa \$49,907.

Do sedaj država še ni obdoločila Hauptmannove žene, da bi bila v kaki zvezi z odvedbo Lindberghovega otroka in da bi vedela, da na denarju, ki ga je imel njen mož visi kri Lindberghovega otroka.

Trenton, N. J., 21. januarja. Fred Hahn, pek in Hauptmannov prijatelj, bo pričal, da je pri nekem obisku pri Hauptmannu videl v njegovem radio velik sveženj bankovcev. To je bilo v juliju 1932.

Hahn je tudi povedal newyorški policiji, da je Hauptmann takoj po odvedbi Lindberghovega otroka šepal.

Advertise in "Glas Naroda"

VEČ DEMOKRATOV SE JE ŽE PRIDRUŽILO REPUBLIKANECM

WASHINGTON, D. C., 21. januarja. — Demokrati voditelji so naleteli v zbornici na odločen odpor, ko so skušali potisniti vse druge predloge v ozadje ter izsiliti glasovanje o vladnem predlogu, naj se dovoli štiri tisoč osemstoinosemdeset milijonov dolarjev za javna dela oziroma za pomoč nezaposlenim.

OTVORITEV JAPONSKEGA PARLAMENTA

Pogoj za japonsko-kitajsko prijateljstvo je, da se kitajska popo'noma otrese angleškega vpliva.

Tokio, Japonska, 21. jan. — Ko se japonski parlament po novoletnih počitnicah pripravlja na svoje zasedanje, prevladuje splošno mnenje, da bo Japonska v tem letu v prijateljskih odnosih s Kitajsko in proti Angliji ter Združenim državam. Javnost pričakuje važne izjave o bodoči politiki od zunanjega ministra Koki Hirota, ki je že časniskim poročevalcem izjavil, da hoče s pomočjo Kitajske dobiti celega oblast nad Azijo.

Vplivni list "Asahi" pravi, ad je že čas, da se Kitajska otrese tujega gospodstva. List "Čugaj Sgyo" pa pravi, da se naj Kitajska reši angleškega in ameriškega vpliva, ker je potem mogoče zopet obnoviti japonsko-kitajsko prijateljstvo.

Japonski poslanci prihajajo iz vseh delov dežele v Tokio, da slišijo otvoritveni govor zunanjega ministra.

Od zadnjega zasedanja parlamenta se je politični položaj zelo izpremenil: 29. decembra je Japonska odpovedala washingtonsko mornariško pogodbo in s tem je odprla vrata za tekmo v oboroževanju na morju.

Tokio, Japonska, 21. jan. — Japonska je letošnje leto pričela z velikim nakupom vojnega materiala. V veliki množini kupuje v inozemstvu staro železo, jeklo, bombaz in drugi vojni material.

Naziji zažigajo rdeče zastave.

Saarbrucken, Nemčija, 21. januarja. — Naziji so v nedeljo po celem Posaarju žgali krese in zažigali rdeče zastave ter preganjali iz dežela socialiste in komuniste. Vse zastave, ki so jih pobrali v socijalističnih in komunističnih dvoranah, so znosili na kup in jih zažgali. Pri tem so peli nazijsko himno "Horst Wessel" in "Deutschland ueber alles".

Kongresnik Buchanan, predsednik proračunskega odseka, ki je spravlil predlog pred poslansko zbornico, si je pred odsekom, ki skrbi za poslovni red, zamen prizadeval doseči, da bi bila debata omejena le na eno uro in da bi bilo treba vpoštovati le amendmente njegovega lastnega odseka.

Proti temu niso bili samo republikanci, pač pa tudi demokratje Smith, Dies, Lewis in Cox.

Vsi so zahtevali, naj se o predlogi, ne samo eno uro, pač pa, če bo treba, več dni temeljito razpravljajo.

Predsednik je vsled tega zelo razočaran.

Uverjen je bil namreč, da se bo še do večera vršilo zaključno glasovanje v poslanski zbornici.

Opozicija se je v prvi vrsti zato pojavila, ker ne samo republikanci, pač pa tudi mnogi demokrati kongresniki nočejo dati predsedniku absolutne polnomoči glede uporabe starih milijard dolarjev.

Cox je protestiral, da bi kdo vezal kongresu roke ter vprašal Buchanana, če nima poslanska zbornica pravice zahtevati, da se vrši o tako važni predlogi redna in dalekosežna razprava.

PRINCESA HELENA ZAROČENA

London, Anglija, 21. jan. — Bivša romunska kraljica Helena, ki je ločena od svojega moža kralja Karola, bo najbrže sprejela snubitev nekega italijanskega princa, kakor pravi neko posebno poročilo na Sunday Express.

Poročilo ne omenja prinčevega imena, pravi pa, da je bil kavalerijski častnik in da je član rimske plemenitaške rodovine Columna.

Iz Rima tudi prihaja poročilo, da namervaa princesa Helena prestopiti v katoliško vero. Poročilo iz Florence pa dodatno pristavlja, da je to predpriprava za poroko, ako bo Vatikan priznal njeno ločitev zakona in jo smatral za razveljavljenje zakona.

Italijanski princ je obiskal Heleno na Brionskih otokih, ko se je tam nahajala s svojim sinom prestolonaslednikom princem Mihaelom.

Kraljica Helena je bila pred svojo poroko s Karolom leta 1921 grška princesa. Leta 1920 je dobila ločitev zakona s Karolom, ki je bil tedaj neprestano v družbi z Magdo Lupescu,

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sekvor, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and address of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates for various durations and locations like America, Canada, and Europe.

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" ishađa vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Dogaj bres podpis in osebnosti se ne priobčnjuje. Denar naj se blagovoli pošljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3878

ITALIJA IN ABESINIJA

Liga narodov je komaj rešila idve težavni nalogi, že se pa pojavlja nova afera, ki ne obeta dobrega. Konflikt med Abesinijo ter Italijo je to, torej zadeva, katere težišče ne leži v Evropi.

Vsebinska konflikta je znana in prav za prav na prvi pogled enostavna:

Spopadla sta se dva mejaša. Italijanski in abesinski oddelki so se srečali v popolni bojni opremi, pa so se udarili. Celo prav temeljito udarili: poročila so pripovedovala o zelo številnih žrtvah, tako da je mogel čovek takoj dobiti vtis, da tu ne gre za običajno mejno aferico, kakor se dogajajo povsod na mejah, morda za navaden nepravilen prestop meje, izvirajoč iz slabe orientacije, pa brez drugačnih nagibov ter vzrokov.

Poročila zadnjih dni so šele prinesla jasnost, kaj je prav za prav ozadje spopada ter njegova bistvena vsebina.

Ne gre potentakem samo za običajen mejni prestop, ki se likvidira z obojestranskih obžalovanjem ter medsebojnim opravičenjem. Gre marveč za spor o meji, za razliko o naziranju, kje poteka meja med ozemljem samostojne države Abesinije ter italijansko kolonijo Somalijo.

Mejni spopad ima tedaj mnogo tehtnejše ozvalje in neprimerno težjo vsebino. Saj spada v kompleks onih sporov, ki jih je tudi še danes najtežje reševati, to je med prepire za zemljo.

Vsaka obeh strank trdi, da je ozemlje, na katerem se je spopad dogodil, njeno ozemlje ter da je sovražnik udr. na tuja tla in tamkaj izvršil napad.

Dandanes je takih sporov že malo na svetu, skoraj bi mogli reči, da so ostali privilegij Južne Amerike, kjer n. pr. Bolivije in Paragvaja ni mogoče pomiriti, marveč se kar enostavno bojujeta brez vojne napovedi za sporni teritorij, povzročajoč Ligi narodov velike težave. Slično more postati za ženevski forum težavna in neprijetna zadeva tudi abesinsko-italijanski konflikt.

Italija in Abesinija imata sicer pogodbo, po kateri sta se zavezali, da predložita eventualne spore v arbitražo tretjemu. Toda aplikacija tega dogovora se z italijanske strani zavrača z utemeljitvijo, da sploh ne gre za spor, marveč samo za običajen mejni prestop, ki ga je treba likvidirati po pravilih o opravičenju v mednarodnem ceremonielu.

To zahteva Italija od Abesinije, ki bi, ako se vda, s tem priznala, da je oni mejni teritorij zares italijanska last. Do takega priznanja pa se države ne spustijo tako lahko, zlasti ne, kakor tu, kjer je tudi druga stranka prepričana, da se je bojevala na svojem ozemlju.

Dopisi.

New York City, N. Y.

Že trinajst let sem naročen na Glas Naroda, toda do danes nisem napisal še nobenega dopisa.

Največ uspeha želim pevcem v New Yorku, ki so peli prejšnjo soboto na radio postaji. Pevci zaslužijo vso čast. Razumel sem vsako pesem, ki so jo tako krasno domače zapeli.

Tudi vbodoče naj pojejo naše domače oziroma narodne pesmi, ki so najlepše. Upam, da bomo kmalu zopet imeli priliko slišati jih na radio.

Naročnik.

Brooklyn, N. Y.

S tem v imenu slovenskega pevskega društva "Slovan" prav ljudno naznanjam vsem cenjenim družtvom, rojakom in rojakinjam v Greater New Yorku in okolici, da je bilo sklenjeno pri naši letni seji dne 20. januarja 1935, da priredimo v tekočem letu sledeče prireditve in sicer:

V nedeljo dne 31. marca 1935 ob 3. uri popoldne igro.

Ne belo soboto, dne 27. aprila, 1935 ob 8 uri zvečer, veselico. (Petje, ples itd.)

V soboto, dne 16. novembra, 1935 ob 8 uri zvečer "Martinovanje".

V torek, dne 31. decembra 1935, ob 8 uri zvečer "Silvestrovanje".

Vse omenjene prireditve se vrše v S. N. D. na 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

Svoj prvi piknik letos pa priredimo v nedeljo, dne 2. junija 1935, ob 3. uri popoldne in sicer v našim ljudem priljubljenem Emerald Parku v Glendale, L. I., N. Y.

Druga društva, da ne bo nesoglasja, se naproša, da to vpoštevajo ter ne prirejajo svojih zabav na gori omenjene dni.

Omenim naj še, da je bil pri naši letni seji ponovno soglasno izvoljen ves stari odbor, kateri bo zopet vršil svojo nalogo kot dosedaj ter bo skušal po možnosti zadovoljiti v vseh ozirih vsakoga, ki bo obiskal naše prireditve.

S pevskim in rojaškim pozdravom!

Za slov. pev. dr "Slovan":

A. Svet, tajnik.

Forest City, Pa.

Tukaj je dne 9. januarja umrl Frank Novak, star 68 let. Doma je bil iz St. Lovrencia ob Temenici. V Forest City je živel okoli 40 let. Pokojni je zapustil 6 sinov in 5 hčera. Žena mu je umrla pred 4 leti.

Družtva Marije Vnebovzete, št. 77 KSKJ in Samostojno društvo Sv. Lovrencia, čijih član je bil, so mu priredila lep pogreb.

Naj pokojnik počiva v miru, prizadetim pa naše sožalje.

Poročevalec.

Rigby, Pa.

Tukaj je na svojem domu dne 29. decembra 1934 zjutraj ob 5. uri umrla rojakinja Josephine Skueca, rojena Kovač, doma iz vasi Kamenski Hrib pri Čabru. Stara je bila ob časi smrti 38 let in 9 mesecev. Tukaj zapuščala žalujočega soproga, štiri sinove, tri hčere in eno sestrično nekje v Kansas City, v starem kraju pa stariše, brate in sestre.

Poročevalec.

Barberton, Ohio.

Ker sem baš dokončal svoj pohod po naselbini ter raznašal in razprodal večje število Slovensko-Amerikanskega Koledarja, sem mimogrede zbral nekaj podrobnosti in sestavil bolj obsežen dopis.

Letošnji Koledar je izšel bolj

pozno, in več rojakov se je izrazilo, da so že mislili, da me ne bo s koledarji k njim. Nekateri so tako navajeni na koledar, da bi bili prav težko brez njega. Zato so se mi pa tudi v več krajih pripravili, da naj jih k letu zopet obiščem in ako bo mogoče, vsaj pred božičnimi prazniki.

Ker sem obiskoval slovenske hiše v naselbini, v tednu med Božičem in Novim letom, sem videl, kako se naš narod drži starih tradicij in obhaja Božič, kakor smo ga nekoč v nepozabni stari domovini. Videl sem lepo okinčana smrekova drevesca, jaslice, pastirčke, tri kralje itd. Kakor so imeli nekoč napravljeno v stari domovini, tako so si tukaj postavili, kar jim je obujalo spomine na davna pretekla mlada leta in na rojstvo Zveličarja. Seveda, v tej deželi je vsega več na razpolago za okinčanje božičnih dreves in jaslic, toda nekateri so pa pravi mojstri in si sami izdelajo po svojem okusu, kar je še bolj zanimivo.

Slovenski naseljenci v Barbertonu se zelo zanimajo za lastne domove. Ne verjamem, da bi jih rojaki v kateri drugi naselbini nadkriljevali. Nekateri imajo tako lepo urejene domove, da so lahko ponosni nanje. Seveda, vsem ni bila sreča tako mila, da bi si postavili hišo po svoji volji, toda slehernega je bila želja, da si omogoči življenje pod lastno streho. Onih, ki še nimajo svojih hiš, je tako pičlo število, da bi jih lahko na prste seštel, pa tudi tisti upajo in si žele čimprej preseliti se pod svoj lastni krov.

Na splošno izgleda po naselbini mnogo boljše, toda nekateri so še vedno prizadeti od dolge krize, katere noče in očče biti kraj. Pa sedaj se je prišlo upanje tudi najbolj prizadetih, ker so sami opazili, da gre na boljše. Seveda, ko se je kriza pojavila, je bilo z vsakim dnem slabše, na boljše gre pa pravo polzevo pot.

Naši priseljenci vedo tudi dosti povedati. Včasih sem se v kateri hiši tako zdržal, da sem rekel "če bo tako v vsaki hiši, ne bom koledarjev zlepa raznesel". Pripovedovali so mi, kako je bilo nekoč v stari domovini, kdaj so prišli v Ameriko, kje in kako so delali itd.

V več krajih sem čul praviti, kako slaba pisma prejemajo iz domovine, da ni v njih drugega, kakor tarnanje in prošnje za dnear. No, tega smo že od nekdanj navajeni in tega ne bomo še dočakali. Da bi od tu prosili, da bi nam kaj iz domovine poslali.

Najbolj zanimivo se mi je pa zdelo pripovedovanje Mrs. Kuralt, soproge rojaka Frank Kuralta in naročnika Glas Naroda. Ona je opisovala doživljanje in borbo delavk v slamičarski industriji, tukaj v Ameriki in v stari domovini.

Mrs. Kuralt je bila zaposlena v tovarnah za slamične še v stari domovini in pozneje v New Yorku. Kot večletna delavka v slamičarski industriji, bi lahko napisala obsežen članek in obelodanila svoje spomine. Pa kakor se je izrazil, je to ne veseli. Naletel sem pa še na nekoliko drugih rojakov in rojakinj, ki bi lahko opisali zanimivosti iz svojega življenja. Pa kjer sem jih opomnil na to, so rekli da jih ne veseli.

Dalje se naši priseljenci zelo zanimajo za knjige in v prostem času radi čitajo povesti in romane. Če se ne motim, imata prvenstvo za čitanje naročnika Glas Naroda, Mr. in Mrs. Joseph Yerman. Ona dva se tako zanimata za slovenske knjige, da malo kdo tako.

Kolikor mi je pa znano, je

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1935

so dospela. — Onim, ki so jih naročili so bile poslane po pošti. — "Glas Naroda" jih ima v zalogi ter prodaja v knjige za

\$1.50

KNJIGE SO SLEDEČE: —

- 1. Pratika (Martin Muc)
2. Skozi Sibirijo (Martin Muc)
3. Dejanje (Vladimir Levstik)
4. Solnčne pege (Vinko Bitenc)

KNJIGARNA GLAS NARODA 216 West 18th Street New York City

imel največjo zbirko slovenskih knjig pokojni Jakob Šabec. On mi je nekoč rekel, da ne verjame, da bi kdo drugi naročil toliko slovenskih knjig kakor jih je on. Kot prijatelj neštetihi naših priseljenecv, jim je knjige tudi rad posejeval. Ako se mu niso porazgubile, ima lepo zbirko knjig sedaj Mrs. Šabec, soproga pokojnega Jakoba.

Čitatelji Glas Naroda, so se mi pa takole izrazili: Moški čitajo na splošno vse. Zanimajo jih svetovne novice, novice iz naselbin in tudi romani in povesti. Večina žensk pa najraje čita romane in povesti. To je prvi, kar imajo za prečitati, ko jima dospe list v roke, potem ako je čas, sledi še drugo. Ako pa časa ni, se list odloži in naslednji dan dospe zopet drugi. Kakor sem čul praviti nekateri, se jim list izplača zaradi samih romanov in povesti.

Sploh je pa list Glas Naroda priljubljen večini naših priseljenecv. Dokaz tega je, da list zabaja tudi v tiste hiše, kjer niso naročniki ter ga dobe na posodo.

Pri mnogih rojakih sem videl tudi razne spominke iz stare domovine. Nekateri so jih prinesli s seboj, nekaterim so jih pa svoji poslali. To zopet priča, da naši priseljenci ne morejo pozabiti na svoje rojstne kraje, čeprav tam ne morejo živeti in jih je sila prignala do tega, da so se morali izseliti. Naj omenim naročnika Glas Naroda Mr. in Mrs. Frank Smrdel, ki sta mi pokazala lepe in zanimive slike iz stare domovine. Nekateri bi bile primerne za ponatisniti v koledar, zato sem se pripravil, ako bo to potrebno, da jih bosta posodila.

Poldrugo leto je minulo, ko se je začel val organiziranja delavcev v tem okrožju. Prvotno se je domnevalo, da bo sčasoma vse zaspalo, toda temu ni bilo tako, kajti organizacije postajajo z vsakim dnem močnejše. Delavski sloj se obrača na ono stran, od katere mu prihaja zaščita. Delavskih organizacij se pa tembolj drže naši ljudje, kajti tudi oni dobro vedo, da edino med svojimi organiziranimi brati se čutijo enakopravni. Drugje nas imajo za nič vredne pritenace in ob vsaki priliki izbruhnejo stoprocentni zagriženosti: "Ven ž njimi!" "Pošljite jih tja od koder ho prišli!" Tako pravijo sedaj, ko nas več ne rabijo. Toda pred leti so nas z najlepšimi besedami vabili na delo, ko jim je delavcev pri-manjkovalo na vseh koncih in krajih.

Od časa, ko je bil objavljen uredniški članek, da se ne bodo v listu več priobčevali ogle-

si v obliki dopisov, so dopisi precej ponehali. Tu pa tam je čuti oporekanje. Jaz ne morem k temu nič pomagati, uredništvo in upravnništvo lista že ve kaj dela. Kdo misli, da se mu dela krivica, naj se obrne na pristojno mesto, in dobil bo pojasnilo.

Zadnje tedne je bilo v naši naselbini nekaj prireditev, toda v listih ni bilo objavljeno. Naj tem potom omenim le prireditve, ki se je vršila zadnjo soboto preteklega leta. To je bila farna prireditev ter v korištu tukašnje slovenske cerkve. Igro "Očetov god" so vprizorili igralci dramskega kluba "Slovenija". Dalje smo imeli pa nekaj prav novega. Mrs. Antonija Može je po načinu, kakor so to prirejali v stari domovini, pripravila in uredila, da so bile predstavljene občinstvu žive jaslice. To je bila tako pestra slika, da je morala zanimati vsakega: jaslice, Marija Jožef, trije kralji, pastirke in ljudstvo, ki se je prišlo poklonit rojenemu Zveličarju. To je vse kazalo v živi sliki spomin, ki nam ga opisujejo v knjigah in kakor si ga je zamislila slovenska duša. Na odru so pa tudi mlade deklice zapele par božičnih pesmic.

Udeležba ni bila taka, kakor se je pričakovalo, ker tudi med tukašnjimi rojaki je nastal razkol. Nastalo je več struj in sedaj hoče druga drugo izpodrinuti. Jaz nisem zato, da bi med nami zazijal še večji prepad, kajti dobro vem, da to jemlje ugled slovenski naselbini. Pribito je pa, da kdor ugled jemlje drugemu, ga izgubi tudi sam.

Slovenski priseljenci tudi radi zvemo novice iz drugih naselbin širom Združenih držav. Koloma "Naši v Ameriki" v listu Glas Naroda prinaša novice iz raznih naselbin, in rojaki so naprošeni, da naj na kratko na dopisnici sporoče novice. V naši naselbini je vedno dosti novic, toda nihče se noče potruditi, da bi na skromni dopisnici na kratko poročal. Jaz sem že nekajkrat poslal kratka poročila in še večkrat bi poslal, ker mi pa vselej ni popolnoma jasno, sem primoran načrt opustiti. Nepravilno poročanje napravi le zmešnjavo. Mi radi zvemo novice od drugod, zato pa skušajmo tudi sami poslati novice, ki so nam znane v list, da bo druge zanimalo, pa naj bo veselo ali žalostno.

Sedaj naj pa še omenim par besedi glede radio-programa, ki so ga nam dali slovenski pevci v soboto 12. t. m. v New Yorku. Jaz sem nestrpno čakal in obračal radio, kdaj jih vjamem. Točno, kot je bilo napovedano, sem jih zaslišal. Postajo, čeprav ni močna, se je lahko dobilo, in petje je bilo povsem razločno. Toda, glej ga spaka, takoj je močnejša godba z močnejših postaj preglasila slovenski program. Začelo so mi nagajati postaje: WTAM v Clevelandu, KMOX v St. Louis, Mo. in WBT v Charlotte, N. C. Postaja WLWL v New Yorku je precej močna, samo močnejše postaje delajo sitnost. Slovensko petje na omenjeni postaji se mi je torej zdelo kakor glas vpijočega v dolini med dvema vrhoma, na katerih bi se tudi kdo na vse grlo drl in prevpil onega v dolini. Prav žal mi je, da se ni slovensko petje, ki mi je najljubše, bolj čisto slišalo. Slovenski pevci v New Yorku bi nas popolnoma zadovoljili tuka v Ohio, ako bi vbodoče zapeli še na močnejši radio postaji.

Končno naj še omenim, da se je pri mladem zakonskem paru Mr. in Mrs. John Opeka oglasila štorcklja in jima pustila za spomin deklico, ki sta jo mlada zakonca zelo vesela. Čestitam!

Pozdrav!

Frank Troha.

Peter Zgaga

KINOSLIKE IZ DOMŽAL.

V nedeljo zvečer bodo imeli newyorški in brooklynski rojaki svojvrsten užitek v Slovenski dvorani na Osmi.

Spoznavamo s slovenskim prosvetnim društvom "Bled" je tajniku Mr. Franku Vojski uspelo dobiti originalen film, predstavljaajoč življenje v lepih Domžalah in okoliskih vaseh.

Dotičnik, ki je film posnel, je posvetil največjo pozornost tistim domžalskim rojakom, ki so živeli nekoč v New Yorku, pa so šli ostanek svojega življenja preživet v domovino, kjer se še vedno živo spominjajo dobrot in nadlog, ki jih jim je nudil veliki New York.

Tudi za druge slovenske naselbine, v katerih so kompaktno naseljeni naši ljudje iz iste okolice, bi bilo kaj takega priporočljivo.

Slovenski Rocks Springs naj bi si preskrbel film iz Poljanske doline, Milwaukee prizore iz Savinjske in Saleške doline, Waukegan — Vrhniko itd.

Že precej obledeli spomin bi si namah ozivali, posebno če bi gledalec videl na platnu pred seboj svojega človeka, prijatelja ali znanca; če bi videl žuborec potoček, ob katerem je preživljal detuska leta; cerkev in Solo, kjer so ga duhovniki in učitelji seznanjali z Bogom in svetovi; tajnstvene steze, po katerih je skrivaj hodil vasovet, plodne njive in valoveča polja, ki so ga vabila k sebi, pa se je siloma odtrgal od njih in šel v daljni prekomorski svet za zaslužkom in za kruhom.

Vse to bi se živo razvijalo pred njim.

Vse to in marsikaj drugega bodo videli rojaki iz domžalske okolice, če se bodo udeležili v nedeljo zvečer zanimive "Bledove" prireditve v Slovenski dvorani na Osmi.

Meni filma sicer niso pokazali, toda zdi se mi, da se ne bom kesal, ker ga bom šel gledat.

Svojih starih znancev in prijateljev bom najbolj vesel.

Koliko prijetnih ur in dni smo preživeli skupaj v New Yorku — zdej pa takšna izpremembra.

Oni so v senici divnih Kamniških planin, mi tukaj pa v senici divnega Empira State nebotečnika.

Mi žlevimo pivo v beergardnih, oni se pa krepčijo v domačih slovenskih gostilnah in možujejo ob čaji pristne kaplje, kakršne ves New York ne premore.

In dekleta! Vsa bolj živa, zdrava, priljučna in domača.

Gotovo bomo videli, kako naši stari znanci uživajo življenje, kakoršno je bilo nam vsem namenjeno, pa je udarila ura slovesa, in je bilo hipoma vse končano.

Prav gotovo nam bodo pokazali vse, ki jih je v daljni Ameriko dosegel klic domovine ter so ga slišali in so se mu odzvali.

Na platnu pred nami se bodo pojavili: Škrabar, Riedl, Kralj, Tolomajnar in še cela vrsta drugih ter med njimi najbrž tudi orjaški Polkov — slovenski Dempsey — ki je bil postal strah in trepet vseh Domžal.

Poleg kino-slik je v programu petje, veseloigra, ples in dobra postrežba, da se tudi tistim udeležencem, ki ne poznajo Domžal in Domžalcev, ne bo treba dolgočasiti.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

L. CAMPENHAUSEN:

STARI MOČVIRSKI VOLK

Polnočno sonce sije nad Severnim ledenim morjem. Ob pasu zgomiljenega ledu plavajo posamezne plošče v rdečkastem svitu. In vsakokrat ko na svojem počasnem potu trčijo druga ob drugo, zamolklo zadoni.

Samo mali ledeni kosi zvene, se zibljejo in vrte v vrtinčastem plesu. In vsakokrat, ko okrenejo od sonca svoje gladke ploske, begajo preko njih modre in vijoličaste sence.

Daleč zunaj, na širokem morju, plove ledeno polje. Na njem spi, zlekajena, stara morská psica.

Prebudi se, dvigne glavo, zazeha, se prevale na drugo plat, vzpne s predajim delom in začne s kratkimi sunki plitvih nog drseti proti odprti vodi.

A zdajci postoji. Na vse strani obrača glavo, širi nozdrvi in z velikimi, pametnimi očmi opazuje ledeni rob.

V tem trenutku se neslišno pokaže glava drugega tujluna. Njegovo telo se strmo vzpne iz vode, sprednje plitke noge se oprimejo ledenega robu in v sunkih se porine nanj. In zdaj hitro drči proti prvemu tujlunu in se pred njim ustavi.

Zdaj oba stegneta glavi in se dotakneta s smrčkoma. Potem se odpravita proti robu in se zakadita v vodo na ribolov.

Po estonski apnenčevi visoki ravani veje mrzel novembrski veter. Drvi se čez močvirski travnik in goni pred seboj emnje svojega meglenezga sopuha.

Sonec tone za rumenkastostivo obzorje in izgine.

Dnevni glasovi so utihli. S podvito glavo spi gozdna jerebica v zavetju goste smrekove veje. Krokariji so se vrnili na svoje stalno drevo k nočnemu počitku ter vtaknili težke kljune pod peroti.

V večerj je zasačil borno malo miš, ni našel ničesar več. Planinski zajec niso zapustili svojih ležišč, psi v vasi so bili priklenjeni in lisice so v

šatorepa rjavka, in med grmovjem se smučje hermelin na svojem nočnem lovu.

Na skalnati kladi pod veliko kosi lišaji obraslo jelko stoji pokonci sova; pernate uhlje ima gladko položene ob glavi, veke napol spuščene na rdeče okrogle oči.

Zdaj nasrši svoje rumenorjavje perje, tiho zapoklja s kljunom, položi perje zopet ob telo in se prestopa z ostrimi kremplji.

Od kar so mladiči odrasli in je samica postala plen dvonogege roparja, je sama. Le redko jo obišče kateri izmed mladičev in jo spremlja na potu za plenom.

In tako namerava tudi nočoj sama glumačiti skozi noč, v strah in grozo vsega, kar živega bdi in spi pod nebom.

Tedaj se nekaj zavilhti visoko izpod neba nizdol skozi smrečje in se nese proti skali.

Vse je obnemelo. Vsi živali, ki so še pravkar šume smukale po tleh za plenom, so se potuhnilo in izginile.

Od groze so vse naokrog odrevenele male živali, ko se je bila sova pognala nizdol. Na skalnati kladi pa sta zdaj želeli dve sovi. Obe nočni kraljici se šetaje bližata druga drugi, se druga drugi priklonita in se s krivima kljunoma rahlo in nežno čehljata po čelnem perju.

Potem se ustavi, dvigne glavo, odpre gobec in v ledeno mesečno noč zadoni njegov zategnjeni "uuuh". Iz dalje se oglasi odgovor: "uuuh!"

Mesec vzhaja više in više. Kaj je smuknilo ob deblhliki senca?

Neslišno, v dolgih, zibajočih se skokih se bliža volk. Zgane se, spozna svojega druga in se plazi počasi bliže.

Zdajci skoči naprej in se s smrčkom dotakne nhlja starega močvirskega volka, katerega tuljenje ga je privabilo.

In nato zidrajata skupaj po prostrani snežni poljani. Tesno drug za drugim. Zadnji natančno po sledi prvega. Zdaj pa zdaj postojiata, dvigneta glavo in zatulita.

Zakaj treba je sklicati še več drugov, da napad na losa ne bo brezupen.

Na travnatih bilkah vise blesteče kapljice. Vse mavrične barve poigravajo v njih.

Krog in krog gozdne trate stoje v sončnem svitu smreke. Rečica se vije ob gozdnem robu in žolti rilček razpenja svoje mesnate liste.

Gre proti p... gladi. V visokem gozdu si popravljajo

svoja gnezda grivarji in kanja se ostro razgleduje po staroznani litvanski pokrajini.

Tam, kjer se rečica razširi v blatne tolmune, regljajo žabe svojo staro pesem. Predpevec začne, zbor poprime in kmalu doni po travnikih mnogoglasne petje.

Nenadoma pa premolkne. Dolga senca se je hitro potegnila čez sonec, smuknila mimo in izginila. Nad tolmunom je smrtna tišina. Samo v gozdu hrume male ptice in visoko iz sončnega ozračja zveni kanjiu mačji krik.

Sredi na travnik se je z visecimi kraki spustila črna štorcklja. Kovinsko se ji blesti v sonec perje po hrbtu.

Zdaj nagne glavo, zavije vrat in brklja z dolgim kljunom na spodnji strani kril.

Včeraj je bila s številnimi soptenjeniki dospela z daljnega juga. Utrujona je in letalna peresa so vsa razcefrana.

Pa čas je misliti na hrano. Z dolgimi koraki krene proti tolmunu.

V tem trenutku zašumi nad njo v zraku. In s krivimi, nizdol obrnjenimi perotmi se polagoma spusti pred njo na tla druga črna štorcklja.

Tedajci obe nagneta glavi druga proti drugi, ju zavilhtita visoko proti hrbtu, vržeta dolga vratova v močnem zagonu zopet naprej, pobesita kljuna in razprostrta peroti.

In potem stečeta obe z dolgimi koraki po travniku, zajameta s kreljutni zrak, se dvigneta in odjadrata prek travnikov in gozdov.

ZAKLADI BIVŠIH SULTANOV

Turška vlada se je obrnila do nekoga znanega veletrgovca iz Amsterdamu z naročilom naj bi popisal in ocenil zaklade v bivši sultanovi palači v Carigradu.

Kakšen namen tiči za to prošnjo, draguljar ne ve povedati, v razgovoru z nekim časnikarjem pa je dejal, da so zakladi, ki si jih je ogledal, neprecenljive vrednosti. Prava zakladnica je pod zemljo in jo varujejo na metre debeli, z okopnimi ploščami zaščiteni zidovi. Do nje vodijo številna jeklena in bronasta vrata. Zakladi so razvrščeni po omarah ob stenah v zaprtih steklenih posodah.

Tam vidiš proste in vdlane demante, smaragde, rubine, safire, bisere in vse mogoče druge dragulje nenavadnih velikosti. Prekrasen je 12 cm dolg smaragd, ki je vdolan v ročaj bodala. Krona sultana Murata IV. sestoji iz kakšnih 20,000 biserov in 40,000 rubinov ter demantov, neka ogrlica ima sinji demant v velikosti oreha ter safire, velike kakor kurja jajca, neka verižica nosi 2 kg rubinov.

V stari prestolnici dvorani, katere stene so obložene z zlatom in dragulji, je meter visok, z dragulji posut prestol, ki ga je neki perzijski šah poklonil sultanu Selimu. Nad prestolom visi nekakšna krona, v kateri je 30 cm dolg, 4 cm širok in 5 cm visok smaragd. Podobnega menda ni več na svetu.

FAŠIZEM V TEORIJI IN PRAKSI

Iz pisma, ki je dospelo z Goriškega:

Navajeni smo, da prejemaš dan za dnem lujsa poročila o gospodarskem položaju naših ljudi v Julijski Krajini. Splošna gospodarska kriza, ki je zajela celo Evropo, ni prizanesla tudi njim, dasi je fašizem obljubljal, da bo s svojimi "epohalnimi" socialnimi in gospodarskimi reformami iztisnil vso revščino iz Italije, ki da je pod fašističnim solncem obsojena na smrt, kakor bacil v bolnem telesu, ki ga neguje večja zdravnikova roka...

Nashe ljudi ta bacil še vedno razjedaja: zaril se je povsod in neusmiljeno razkrajja našo kmetijo, našo obrt in trgovino. Fašizem ga v Julijski Krajini ni umiel, ampak ga je na škodo naših ljudi še umetno gojil, da bi njih že itak trho gospodarsko stavbo, ki jo je splošna kriza že popolnoma omajala, še bolj izpodkopal.

Kako rešuje fašizem n. pr. brezposelnost v Julijski Krajini? Tako, da meče naše ljudi še iz tistih služb, ki so jih dosedaj imeli. Pravkar je začel obširno akcijo za zmanjšanje števila brezposelnih: z znižanjem plač, skrajšanjem delovnega urnika, odpravo nadur in podobnimi sredstvi naj lokalne fašistične oblasti pripravijo zasilna mesta brezposelnim. V Julijski Krajini (goriški, tržaški, puljski in reški provinciji) bi na ta način kakor pravijo fašistični listi, mogli priti do dela nekaj tisočev ljudi. Pričakovali bi zaman, da se bo fašizem ob tej priliki spomnil prav naših nesrečnežev, ki so jih Italijani iz južnih krajev že skoro na vseh mestih izpodrinili, in jih vsaj tem milostnim potom sprejel na delo. Dogaja se baš narobe. Iz dopisa, ki smo ga prejeli, navajajo dobesedno: 'Revščina po naših vaseh je grozna. Naši ljudje z dežele, ki so preje še naši kakšno delo v Trstu, Trzinu, Gorici in drugod, trkajo povsod zaman. Mestni sindika-

ti, ki bi jim morali izdati dovoljenja za delo, jih zavračajo na domače sindikate, češ, da ne sme nihče delati izven območja lastnega sindikata. Domači sindikat pa sprejema na delo samo italijanske delavce iz južnih krajev, za katere ta omejitev seveda ne velja... Pred dnevi so nam obljubljali, da bodo vsi brezposelni dobili delo, v goriški pokrajini baje okrog 800 ljudi. Vendar so naše delavce tudi to pot pustili na cedilu, kajti sprejeli so na delo spet samo brezposelne z juga. Tako nam fašistični oblastniki zapirajo vrata povsod. Naš človek ni vreden, da živi, naš človek naj pogine, ali pa naj se — izseli, če mu tu ni prav. Fašistična ekspanzija proti vzhodu zahteva svoje žrtve in nič čudnega, če smo prve žrtve mi...

In naši kmetje? Boljše, da Vam o tem ne govorim. Naj se Vam ne zdi prav nič čudno, če nekaj trdni kmetje danes beračijo po goriških ulicah. Fiskalni sistem, ki se je z njim že starodavni Rim ponašal, je našega kmeta zadavil. Goriški Mont (zastavljalnica), ki je zakupnik vseh davkov, napoveduje dražbo za dražbo. Dražbeno postopanje, ki je po italijanskih zakonih sicer tako komp. irano, da se ga privatni upnik niti ne loti, je po izjemnem zakonu zelo enostavno za izterjevalca davkov. — Kupceva navadno ni. Hiše in premoženje se prodajajo za sramotno nizke cene. Goriški Mont je v nekaterih krajih prišel poceni do velikih posestev, ki jih upravlja na način kot laški latifundist: Naš kmet je samo še najemnik na svoji zemlji.

Naši v Ameriki

KOJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO N A DOFISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

17. januarja je v Charity bolnišnici v Clevelandu podlegel poškodbam, katere je zadobil, ko ga je zadel avto, rojak Anton Debeve, star 54 let. Pokojni se je nahajal v Ameriki 30 let. Doma je bil iz Trebelna, fara Stopče pri Novem mestu, kjer zapuščá soprogo in tri sinove ter več sorodnikov.

Federalno porotno sodišče v Chicago, Ill je preteklo sredo obsodilo taksi družbo Chicago Cab Co., da mora plačati Mrs. M. Dovjak, odškodnino \$10,000 za poškodbe. Kakor se je glasila obtožnica, je Mrs. Dovjak naročila 1. dec. 1930 ponoči taksi, da se odpelje domov z obiska od neke prijateljice. Ko je vozil po Blue Island, je v bližini Damen Ave. voznik zapeljal v neko stransko ulico in tam napadel Mrs. Dovjak, jo pretepel in jo oropal za \$59. Na njene krike so prihiteli ljudje, kar je voznika prestrašilo, da je odprvel z avtom, toda na Blue Island Ave. je zadel v obcestni drog, pri čemer je zadobila Mrs. Dovjak resne poškodbe, pri avtomobilu pa so se odrgala vrata. Voznik je vrgel svojo potnico iz avtomobila in izginil. Ponesrečenko je nato našel neki moški ter obvestil policijo. Pri obravnavi je imela Mrs. Dovjak dva advokata; eden od njih je bil Rich. Zavertnik.

Na Dunaju se je te dni vrgel skozi okno na ulico in je tam obležal mrtev Ludwig Last, lastnik knjižnice za izposojanje knjig. Last je že l. 1877. osnoval svoje podjetje, ki je na dan obsegalo 400,000 zvezkov. Izposojal je dobre knjige boljšim ljudem. Med njegovimi odjemalci so bili posebno člani nekdanjega dunajškega dvora, a tudi drugi odličniki, zlasti gledališki igralci. V zadnjem času se je mož pritoževal, da ne spraušujejo ljudje več po dobrih knjigah. Zanimajo jih samo manjvredni kriminalni romani in detektivske zgodbe. To je moža, ki se je bal osepitve, tako potrlo, da si je sklenil vzeti življenje in je to tudi storil.

NAJVEČJA JAMA NA SVETU

Iz Taškenta v Sibiriji poročajo:

Kakih 20 kilometrov od železniške postaje Sčurab (v srednji Aziji) je v gorovju Šaldjemir soteska Saukur. V tej soteski se odpirá vhod v največjo in najbolj skrivnostno jamo sveta. Jama se imenuje "Kon i gut", kar bi se po slovensko reklo "Rudnik, v katerem vse zgine".

To jamo že od nekaj poznajo vsi prebivalci srednje Azije. V teku stoletij se je okrog nje spletlo nesteto pripovedk in pravljic ter mnogo znanstvenih ugank. Celó v starih arabskih listinah je zapisano, da so v podzemeljskih labirintih in hodnikih te jame skriti neizmerni zakladi.

V njej so našli mnogo človeških okostij in lobanj, ki so po cenitvah učenjakov stare več kot 100 let. Te kosti so izročili taškentskemu muzeju. V jami

BLAZNIKOVE Pratique

za leto 1935 Cena 25c s poštino vred. "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

"Kon i gut" je vse polno podzemeljskih celice, ki so med seboj zvezane s celim omrežjem hodnikov. Nekatere celice niso več celice, ampak pravecate dvorane. Nekatere so dolge do 70 metrov, široke 20 metrov, visoke pa po 45 metrov. Kdor hoče v jamo, se mora spustiti po vrvi; kajti hodniki, ki vežejo dvorane med seboj, vodijo v notranjost gore ali pa se narekkrat končujejo ob kakem prepadu.

Zavod Lomonosov v Leningradu je sedaj natančno preiskal vse rudnine, katere so nabrali v tej jami. Ugotovili so, da je v kamenju jame "Kon i gut" nenavadno mnogo cinka, mangana, železa, srebra in čina. Kakor so na podlagi teh ugotovitev in natančnih merjenj izračunali, je v jami "Kon i gut" kakih 15,000 ton svineca, 50 ton srebra, 350,000 ton mangana. Ti zakladi so seveda skriti samo v jami. Kakšna bogastva pa so skrita v kamnu gore, ki obdaja skrivnostno jamo, to pa je seveda še neznanó.

SAMOMOR BIVŠEGA DVORNEGA KNJIŽNICARJA

Na Dunaju se je te dni vrgel skozi okno na ulico in je tam obležal mrtev Ludwig Last, lastnik knjižnice za izposojanje knjig. Last je že l. 1877. osnoval svoje podjetje, ki je na dan obsegalo 400,000 zvezkov. Izposojal je dobre knjige boljšim ljudem. Med njegovimi odjemalci so bili posebno člani nekdanjega dunajškega dvora, a tudi drugi odličniki, zlasti gledališki igralci. V zadnjem času se je mož pritoževal, da ne spraušujejo ljudje več po dobrih knjigah. Zanimajo jih samo manjvredni kriminalni romani in detektivske zgodbe. To je moža, ki se je bal osepitve, tako potrlo, da si je sklenil vzeti življenje in je to tudi storil.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Columns include currency type (Za, Din, Lir) and amounts.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za isplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljemo še boljše pogoje.

Table with exchange rates for US Dollars. Columns include amount in dollars and equivalent in Slovenian currency.

Prejemnik dobi v starem kraju isplačilo v dolarjih. Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.-

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Large advertisement for 'SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLENDAR ZA LETO 1935'. Includes details about 160 pages, illustrations, and price of 50 cents. Contact information for Slovenic Publishing Company in New York is provided.

SAMOSTANSKI LOVEC

(ROMAN IZ 14. STOLETJA)

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

7

Z naraščajočo zmedo se menihov pogled vpira na deklico. Rdečica in bledoba se menjavata na njegovem obrazu, njegove oči so kot dva plamena, vroče in požirajoče. — Kdo ti je dal ta obraz? — tako se izvije skoro kot krik iz njegovih ustnic; stegne roke, kot bi hotel dekletce objeti — tedaj pa Gitli prebledi in se mu umakne; nekaj časa stoji, ne vedoč, kaj bi naredila, nato pa se z naglim skokom zavijti čez strmi rob steze na mahovita tla ter beži s plapolajočim krilom mimo Hajmota ter izgine med drevjem.

Kakor kdo dolgo zre na temno mesto neba, kjer se je utnila svetla zveda, tako je Hajmo strmel v gozdno senco, v kateri se je izgubila dekličina postava. Počasi obrne obraz in zopet gleda po stezi navzgor. Tam je še vedno stal menih z razprostrtimi rokami, kot bi hotel objeti zrak, v katerem je dihala deklica. Sedaj se mu trese telo, roke mu omahujejo, s stokom sede na kamen in si z rokami zakrije obraz.

Hajmo ni vedel, kaj je bilo z njim. Rad bi menihaj jezil, toda vendar čuti, kako se je usmiljenjelo oprijelo njegovega srea. Nekaj časa se sedi kot zaklet; nato pa počasi odide, in čim dalje gre, tem hitrejši je njegov korak.

Mogoče se mu bo še posrečilo dobiti dekleta. V njegovem spremstvu bi bila Gitla varna in njena pot domov bi bila brez nevarnosti. Prične teči. Kaj je to? Ta jezni glas, ki je zvenel z odprte jezerske planjave skozi veje dreves? Ali ni bil to Gitlin glas? In sedaj je tudi razumel njene besede: — Pustite me vendar! Kaj hočete od mene? Kaj sem vam storila? Pustite me vendar v miru!

Hajmo je prišel do roba gozda; zunaj je ležal širok travnik, napol posut z belim peskom, katerega je vrglo šumeče jezero na breg; na drogih so bile razpete mreže, da se posuše; pod košatimi vrhami, ki so šumele v pomladnem vetru, ob vznožju griča, sta stali obe kočii samostanskih ribiških hlapcev. Dva robata hlapca, zagorelih lic in v ponošeni obleki, sta sredi travnika s kosom mreže ovile dekle in eden se smuje: — Na pomaga ti nič! Kdor ima na vrtu tako lepo ribico, jo trdno drži!

— Izpustite me vendar, izpustite me! — prosi Gitli ter se skuša izviti iz mreže.

— Samo brečaj! — se smeje drugi. — Ali veš, kaj se zgodilo škuki, kadar je zašla v mrežo? Damo ji eno po gobcu!

Gitli kriknje in ko z eno roko drži kvišku košarico, bije z drugo jezno okoli sebe.

— Beži, ne boj se! — pravi mlajši hlapec. — S teboj ne bomo preveč surovi! Pridi sem, boš videla, da nič ne boli. — Z robato roko je prime za brado in jo hoče poljubiti. Tedaj pa trešči ne preveč nežno na tla. Hajmo ga je zgrabil za vrat in zadostovalo je. Kakih deset korakov vstran je ležal hlapec v travi in jezno zateza obraz. Drugega pa udari Hajmo z okovano palico po roki, da izpusti mrežo. Gitli, ki je bila tako nenadoma rešena, se ozre v lovea s hvalečnim pogledom, naglo spesne mrežo z nog ter smeje zbeži.

Hlapec, ki je padel v travo, medtem vstane. Z rdečim o brazom se zapodi proti lvou.

Hajmo stisne pest in jo malo dvigne. — Samo pridi! — pravi smeje.

Tedaj pa hlapec mine jeza. Drugi pa, ki si še vedno drgne roko, godrnja:

— Tak divjak! Kar udari! Pogledj, vsi prsti so črni! In preklinjaje gre proti jezeru in vtakne roko v vodo.

Smeje vrže Hajmo palico čez ramo in gre po stezi. Rad bi šel hitrejšje, toda tega veselja ni hotel napraviti hlapcema; prav gotovo bi klicala za njim: — Glej, kako se mu mudi, da bi odšel!

Ko pa na krivini zavije in je obema izginil izpred oči, pospeši korak; toda Gitli ni bilo več videti, ne slišati.

Po ozki poti, katero so razorali kmečki vozovi, koraka Hajmo skozi pomladansko cvetočo dolino. Četudi je gori v gorah imela pomlad še hud boj z zimo, se je v dolini vendarle že udomačila. Na travnikih je že ležala kot zelen žamet, v katerih so se cvetoče trobentice lesketale kot zlata vezenina. V joljčini duh je prihajal iz grmov, v katerih so žvrgolele senice. Iz smrekovih vej so že brsteli poganjki in po bukvalih in brezah je bilo svetlo zelenje. Divja noč pomladanske burje, ki je v gorah stresala temelje skal in spuščala grmeče plazove, se je tukaj v dolini preminila v oživljajoč pih, ki je segel v vsak grm, v vse vrhove dreves, kot bi jim hotel reči: Samo zdrami se! Po zimskem spanju nobenega zdehanja več! Sedaj se pravi rasti, poganjati, cveteti, roditi sad in skrbeti za seme! Lepi čas je kratek. In predno se boste zavedli, je zima zopet tukaj. Zdramate se! Zdramate se!

Jutranje solnce se dvigne nad gorami ter s svojim zlatom prepreže gozd in polje. Vseposod žari in se sveti. Celo Hajmova senca, ki je padala na cesto, je bila sam blesk in barva.

Modri stebri dima vstajajo iz lesenih kmečkih hiš, ki so raztreseno čepale med majhnimi gozdi, med travniki in praznimi njivami; v ograjenih vrtovih se pase živina z glasnimi zvonci in po kameniti strugi poje svojo samoglasno pesem potoček, ki je vahal iz jezera.

Cesta se prične dvigati; sedaj stopi Hajmo izpod drevja in zagleda na vrhu solne višine po cesti iti deklico.

— Gitli! Gitli! — zakliče na ves glas.

Gitli ga sliši, postoj, obrne obraz, kot v pozdrav zavijti košarico in steče dalje ter izgine v padajoči cesti.

(Dalje prihodnjič.)

STRAŠEN ZLOČIN PRI BELI CERKVI

Bela Cerkev, 5. januarja. Snoči se je dogodil v obmejnem romunskem kraju Oravica strahovit zločin, ki po svoji krvavi zgodbi presega domišljijo našega navadnega človeka. Kraj Oravica šteje okoli 10 tisoč prebivalcev in je oddaljen od Bele Cerkve 15 km. Po legi je ta kraj primerno zatočišče za razne sumljive tipe in delomrznice, ki so se več let zbirali v gostilni "Pri lepi Katarini". Lastnica te gostilne je ničvredna in docela pokvarjena ženska Marija Nicolau s svojo hčerko Katarino, po kateri se je ta beznica nazivala. Žalostno je poglavje o predživljenju lastnice te beznice Marije Nicolau. Kot 15-letno deklica je odšla z doma v svet. Lakomiselnica že od doma je zašla takoj na kriva pota in se vdala nemoralnemu življenju. Radi tega je morala zapustiti že prvo službo pri bogatem romunskem posestniku Cesta jo je privedla v Oravico, kjer je dobila zaposlitev v gostilni "Lepe Katarine" kot natakarica. Lastnik lokala jo je porabljal za vse, pozneje pa se je odločil in se z njo poročil. Mož pa je kmalu umrl in vdova se je vdala še nemoralnejšemu življenju in prišla na glas najbolj pokvarjene ženske v tem kraju. V prvem zakonu je dobila sina Petra. Marija Nicolau se je potem drugič poročila, toda svojega drugega moža in nje-

govo mater je po dveh letih ubila s svojimi apaši, katerim je poveljevala. Iz drugega zakona je bila rojena hčerka Katarina. Sin Peter je z leti dorasčal. Ko je še kot mlad fant mogel spoznati, kako nemoralno življenje živi njegova mati, je brez vsega kot 14-letni dečko pobegnil z doma, prepotoval Romunsko, Čehoslovaško in se nazadnje ustavil v neki madžarski tovarni, kjer je dobil zaposlitev. Kot vesten in marljiv mladenič je v službi pri svojih delodajalcih užival popolno zaupanje in sčasoma tudi napredoval. Z varčevanjem si je pridobil precejšnje premoženje. Dasi je vedel, kako žita njegova mati in sestra, ki sta medtem postali pravi voditelji divje apaske družbe v Oravici, jima je pošiljal vsak mesec precejšnje zneske kot podporo za priboljšek. Tako je preletelo 20 let. In v Petru Nicolau se je zbudilo silno hrepenenje, da bi videl po tolikih letih svoj dom, mater in sestro. Odločil se je, da bo letošnje božične praznike prebil pri svoji materi in sestri v Oravici. Odpotoval je v Oravico skupno s svojo ženo in 3-letnim sinčkom. Na pot je vzel tudi denarja za 100,000 Din. Od te vsote je hotel dati svoji materi 20,000 Din, sestri 20,000 Din, strien pa 10,000 Din. Ko je prišel s svojo družino na dom svo-

jega strica, ga ni nihče več spoznal. Šele potem so se spoznali, ko jim je povedal svoje ime. Ker je hotel še isti večer presenetiti svojo mater in sestro, je rekel svoji ženi, da bo zvečer odšel sam na svoj rojstni dom, naslednje jutro pa da naj pride ponj žena z otrokom.

V svoji rodni hiši je Peter Nicolau naletel na pravo apasko tolpo, ki je sedela za mizami, igrala karte in se zabavala z dvema ženskama. Med njimi je Peter Nicolau takoj spoznal svojo mater in sestro, dočim njega ni spoznal nihče. Zato se tudi on ni dal spoznati. Naročil je kot navaden gost večerjo, potem pa je zahteval sobo. V svoji sobi je položil svoj denar na mizo, odšel po 20,000 Din za mater in sestro in 10,000 Din za strica. K tem zneskom je priložil listek: "To je darilo sina Petra materi in sestri, ki ga po tolikih letih nista spoznali". Preden je legel k počitku, je prinesla v njegovo sobo lastnica lokala, njegova mati, ki svojega sina ni spoznala, liter vode. Pri tem je opazila na mizi denar in bliskoma izginila iz sobe. Povedala je svoji hčerki o denarju na mizi. Takoj se je obema poročila, da sta ubijata tuje in si razdelita denar. Ko je Peter Nicolau trdno zaspal, sta se neslišno priplazili v njegovo sobo in mati je zarinila sinu kuhinjski nož v srce. Ker se je Peter Nicolau še skušal dvigniti, glasno hropče, ga je zabolja z druge strani še njegova sestra. Obe sta takoj pobrali denar. Pri tem sta zapazili z grozo, ko sta zagledali listek, da sta ubili lastnega sina, oziroma brata. Da bi prikrili zločin, sta truplo stlačili v vrečo in ga zakopali v gnoj. Naslednje jutro ob osmih je prišla vprašat žena umorjenca po svojem možu. Mati in hči sta razburjeni odgovorili, da je njen mož že odpotoval. Ženi umorjenega Petra se je vse to zdelo sumljivo. Takoj je zaslutila nesrečo in šla na policijo, katera je takoj poslala svoje ljudi v Petrovo rojstno hišo. Obe zločinski ženski sta takoj videli, da bo njun zločin prišel na dan. Kakor hitro je opazila sestra umorjenega Petra, da se bližajo policijski organi, je bliskoma skočila v bližnji vodnjak in se pogrnala v globino. Pri tem si je zlomila roke in noge ter se hudo poškodovala na glavi. Policijski organi so jo s trudom potegnili iz vodnjaka. Izpovedala je, kam sta za-

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU
 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
 PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJAVNILA ZA POTCVANJE

SHIPPING NEWS

6. februarja:	Olympic v Cherbourg
9. februarja:	Bremen v Bremen Ile de France v Havre
13. februarja:	Conte di Savoia v Genoa
14. februarja:	Washington v Havre
15. februarja:	Beregaria v Cherbourg
21. februarja:	Saturnia v Trst
22. februarja:	Europa v Bremen Olympic v Cherbourg
23. februarja:	Champlain v Havre
27. februarja:	Manhattan v Havre Rex v Genoa
25. januarja:	Europa v Bremen Beregaria v Cherbourg
26. januarja:	Lafayette v Havre
30. januarja:	Manhattan v Havre
2. februarja:	Champlain v Havre Rex v Genoa

ŠE STE NAMENJENI V JUGOSLAVIJO
 POTUJE POPOPOLNOMA UDOBNO PREKO HAVRE NA OGORNIH FRENCH LINE EKSPRESNIH PARNIKIH:

"ILE de FRANCE" 9. Feb. — 2. Marca
"PARIS" 9. Marca — 30. Marca

HITRA VOŽNJA — IZBORNA POSTREŽBA — KRASNE KABINE V TRETJEM KAZREBU ZA DVE IN ŠTIRI OSOBE
 Svetovno slavna francoska kuhinja. — Brezplačno vino z obedi.
 VAŠA PRILAGA POTUJE Z VAMI DO CILJA
 Za nadaljnja navodila in karte pišite na —

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU
 216 West 18th St., New York City

LEO ZAKRAJSEK
 GENERAL TRAVEL SERVICE, Inc.
 302 East 72nd St., New York City

French Line

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNIHO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA — **\$1.75**

"GLAS NARODA"

kopali truplo pokojnika. Nato pa je umrla. Ko so policijski organi prišli do gnojnice, so z grozo opazili na bližnjem drevju žensko, obešeno, v kateri so spoznali mater umorjenega Petra.

Ta grozni zločin, ki je globoko pretresel vso okolico, je odkril delovanje zlobne apaske družbe, ki je že več let izvrševala razne zločine, pa jim policija do današnjega dne ni mogla priti do živega. Policijska je aretirala celo apasko družbo.

Advertise in "Glas Naroda"

Cena DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko Berilo

ENGLISH SLOVENE READER STANE SAMO **\$2**

Naročite ga pri — **KNJIGARNI "GLAS NARODA"**
 216 WEST 18th STREET

ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1935? — STANE 50 CENTOV. — NAROČITE GA ŠE DANES